

Debat over het 1 juli-pakket en de WAO-motie

De VVD-motie over het geheel of gedeeltelijk ontzien van de WAO-uitkeringen per 1 januari aanstaande, die werd ingediend bij het debat over het 1 juli pakket, gaf het debat een extra dimensie.

De nota sociale zekerheid die de Tweede Kamerfractie van de VVD enkele weken geleden heeft gepubliceerd, was niet de doorslaggevende reden om per 1 januari een aparte positie voor de WAO in het kader van de bezuinigingen te bepleiten.

Het gegeven, dat met name mensen met een WAO-uitkering zowel voor wat betreft inkomen als verstrekkingen de afgelopen jaren meer dan evenredig hebben bijgedragen aan de bezuinigingen in de sfeer van de sociale zekerheid, rechtvaardigt een pleidooi voor het geheel of gedeeltelijk ontzien van de WAO-uitkeringen per 1 januari.

Het prijskaartje dat hangt aan de uitvoering van de motie is afhankelijk van de invulling van het uiteindelijke pakket maatregelen (hopelijk in het kader van de stelselwijziging van de sociale zekerheid) per 1 januari aanstaande.

De VVD-fractie heeft in het debat aangegeven dat die prijs voor 1985 maximaal 150 miljoen kan zijn. Per 1 januari wordt maximaal 150 miljoen minder bezuinigd op de WAO en dit mag niet in rekening worden gebracht aan andere uitkeringsgerechtigden inclusief de minima.

De stellingname van de VVD-fractie heeft derhalve consequenties voor de nog in te vullen ombuigingsaankstelling voor 1985.

Het regeerakkoord geeft aan, dat ook in 1985 2 miljard aan structurele bezuinigingen moet worden gerealiseerd op de sociale zekerheid. Aan die taakstelling van 2 miljard houdt de VVD-fractie onverkort vast.

Naast deze 2 miljard uit het regeerakkoord staat 700 miljoen extra aan bezuinigingen voor 1985 onder andere in de sociale zekerheid op de rol ter compensatie van diverse financiële tegenvallers de afgelopen jaren. De 150 miljoen die de uitvoering van de VVD-motie aan consequenties met zich meebrengt, moet worden gezien tegen de achtergrond van de 700 miljoen aan compensatie-bezuinigingen.

De WAO wordt overigens niet gefinancierd via de Rijksbegroting, waar per dag een tekort van 100 miljoen aanwezig is, maar via de sociale fondsen, waar het ingeschatte tekort van 2½ miljard over 1984 dankzij de gunstige economische ontwikkeling verdwenen is.

Een verbetering van de financiële positie van de sociale fondsen wellicht zelfs overslaand in een overschot volgend jaar, zal naar het oordeel van de VVD-fractie in elk geval niet mogen leiden tot een lagere ombuigingsaankstelling dan de 2 miljard die op basis van het regeerakkoord structureel noodzakelijk is.

Die structurele bezuinigingen moeten volgens de

VVD worden omgezet in een premieverlaging.

Tegen de achtergrond van de ontwikkelingen in de sfeer van de WAO (inclusief de cumulatieve problematiek) en de ontwikkelingen in de sfeer van de fondsen, is evenwel de WAO-motie, ook in financieel opzicht, volstrekt verantwoord.

(Voor nadere informatie: R.L.O. Linschoten, tel. 070-614911, tst. 2658.)

Deregulering woningbouw

De VVD-fractie kan in het algemeen instemmen met de ingezette regeringslijn. De eigen verantwoordelijkheid, de verdraagzaamheid, en de vrijheid van burgers krijgen meer profiel. Deze lijn zou daarom ook doorgezet moeten worden naar de subsidiewetgeving. Het motto was: de noodzakelijke kwaliteit, duurzaamheid en veiligheid handhaven, maar zeer kritisch staan ten opzichte van niet echt noodzakelijke zaken.

Onze woordvoerder ging akkoord met het plan tot vaststelling van één landelijk Bouwbesluit. Hierin zullen de bouwtechnische voorschriften voor alle gemeenten worden geuniformeerd. De woontechnische eisen mogen van de VVD-fractie zelfs geheel of vrijwel geheel verdwijnen. En uit dereguleringsoogpunt werd ervoor gepleit om óók de gebruiksbepalingen en administratieve bepalingen in het Bouwbesluit op te nemen. Dat zou namelijk nog meer eenvoud, unificatie, kostenbesparing en stroomlijning van regels opleveren.

Immers is het eigenlijk, ook zonder dereguleringsproces, niet te gek dat de overheid voorschrijft dat een slaapkamer een x-aantal m² moet tellen, een keukenkastje x-m³ moet bevatten, of dat op een slaapkamer een kast moet staan.

De huidige 1½ meter rij boekwerken met meer dan 1.000 normen en kwaliteitseisen is én nauwelijks meer te bevatten, én bijna oncontroleerbaar. Directe en indirecte kosten worden onnodig hoog.

Daarom werd voorgesteld terug te gaan naar het niveau van het minimaal noodzakelijke in plaats van het maximaal denkbare. Bijvoorbeeld een uitgebreidere versie van het vroegere groene boekje („Technische grondslagen bouwvoorschriften“) in plaats van huidige bepalingen zoals over deurbellen en deurknoppen.

Op het gebied van leveringsvoorwaarden gaf Jan te Veldhuis één simpel dereguleringsvoorstel. één standaard-indeling voor een meterkast in geheel Nederland.

Daarin zou alle apparatuur van welk nutsbedrijf ook moeten kunnen passen: „deregulering-bij-de-voordeur“.

Dus niet meer de situatie dat per gemeente zo'n kast verschillende afmetingen en verschillende inrichtingseisen moet hebben.

Op deze onderdelen gaven de bewindslieden Winsemius en Brox een positief antwoord.

De regering kwam verder met het volgende voorstel:

Voor normale bouwwerken als woningen, kantoren, bedrijfsgebouwen en dergelijke moet de bouwvergunningplicht blijven bestaan. Maar voor kleinere bouwwerken als dakkapellen, garages van minder dan 50 m³ en dergelijke zou met een melding aan het gemeentebestuur kunnen worden volstaan en voor nog kleinere bouwwerken als pergola's, schuttingen en dergelijke zou noch een vergunning noch een melding meer nodig zijn. De voorgestelde driedeling „bouwvergunning – melding – vrije bouw” sprak de VVD-fractie aan duidelijkheid, eenvoud, minder overheidsbetutteling, meer vrijheid en verantwoordelijkheid voor de burger, minder in- en externe lasten, minder controle- en handhavingproblemen. Het is een praktische opstelling met korte procedures.

Toch bleven nog enkele vragen open. Bij de uitwerking van de dereguleringsideologie moet die duidelijkheid alsnog worden verschaft. Namelijk:

- a) Is het juist dat – als de driedeling in de Woningwet is verankerd – corresponderende bepalingen in een bestemmingsplan geheel niet meer van toepassing zijn c.q. van rechtswege zijn vervallen? Bijvoorbeeld met betrekking tot overschrijding van rooilijnen, bouwen op achtererven en dergelijke. Gaat dus het Bouwbesluit bóven alle bepalingen van een bestemmingsplan?
- b) Waar liggen de grenzen voor cumulatieve meldingen c.q. zijn die er? Kan bijvoorbeeld het telkens bijbouwen van 49 m³ bijgebouw/garage op het achtererf ongelimiteerd plaatsvinden? Of wordt die grens niet meer gelegd? Op beide vragen kwam nog geen volstrekte duidelijkheid.

Het onderwerp „welstand” heeft vele tongen losgemaakt, en stapels papier opgeleverd. Negatieve reacties over het eventueel afschaffen van welstandseisen en welstandscommissies kwamen vooral vanuit de „welstandsbranche” zelf (bestuurders en welstandsarchitecten).

Vele positieve geluiden kwamen uit de bouwwereld en de burgerij. Tijdens het debat werd duidelijk wat de regering eigenlijk wilde en wel, dat de verplichting van welstandsbepalingen uit de Woningwet wordt verwijderd, maar dat de mogelijkheid van welstandsbepalingen blijft bestaan doordat gemeenten via artikel 168 Gemeentewet autonome regels voor welstand kunnen opstellen. De VVD-fractie betreurde die conclusie.

Argumenten vóór het geheel afschaffen spraken namelijk zeer aan, zoals het gebrek aan rechtszekerheid, aan objectieve normen, aan uniformiteit en rechtsgelijkheid; vertraging bij afgifte van vergunningen en ongewenste financiële gevolgen. Belangrijk voordeel zou ook zijn een eenvoudiger regelgeving. Welstand is, hoe dan ook, subjectief, zelfs als er een meer of minder objectieve commissie aan te pas komt. Dat blijkt uit zeer vele voorbeelden! Zeer verschillende bouwstijlen in 1 monumentenstraat onderhouden we zelfs (overigens terecht) mede door aanzienlijke overheidssteun.....!

De VVD-fractie had verder voldoende vertrouwen in de verantwoordelijkheid van de Nederlandse burger om niet te vrezen voor een ongebreidelde bouwwerken-chaos, zoals door sommigen gesuggereerd.

Momenteel wordt ± 83% van alle aanvragen al bij 1e beoordeling goedgekeurd (en ruim 93% na gedeeltelijke bijstelling van het 1e plan)! En zelfs al zou het gevaar bestaan dat er hier of daar een steekje valt, dan nog behoeft dat geen reden te zijn om een kostbaar en toch ook in zichzelf niet altijd geheel consistent instituut, wettelijk in stand te houden. Ook wél door een welstandscommissie goedgekeurde plannen hebben niet altijd ieders instemming. De interne en

externe lasten voor die ± 83% goedgekeurde gevallen wegen niet op tegen de baten voor die ± 17% van de andere gevallen.

De VVD-fractie wilde dan ook graag nog wat verdergaande voorstellen van de regering, namelijk intrekking van de betreffende bepalingen van de Woningwet behalve ten aanzien van gevoelige gebieden of gevoelige panden en even min bepalingen meer op gemeentelijk niveau.

We zouden in elk geval een aantal jaren kunnen experimenteren!

Het mocht voorlopig niet zo zijn: CDA en PvdA dienden samen een motie in om de welstandsbepalingen in de Woningwet te houden. De bewindslieden brachten daarop nog een nieuwe variant in namelijk gemeenten wijzen in bestemmingsplannen zogenaamde gevoelige gebieden aan en stellen ook zogenaamde welstandsverordeningen vast. Die houden dan in dat „welstand” wel een weigeringsgrond voor bouwvergunningen is voorzover het bouwwerk ligt in een aangewezen gevoelig gebied, maar dat „welstand” alleen een toetsingsbasis en géén weigeringsgrond is als het gaat om niet-gevoelige gebieden. Onze woordvoerder kon, gelet op de dereguleringsideologie, weinig waardering opbrengen voor beide standpunten, te meer omdat er nog vele onbeantwoorde vragen resteerden.

Op het gebied van bestrijding van sluikbouw deed de VVD-fractie het volgende voorstel:

- a) bij „vrije bouw” kan redelijkerwijs niets worden geregeld (oncontroleerbaar!); dit is de consequentie van het nieuwe systeem.
- b) bij „meldingen” kan het voorstel van de regering worden gevolgd (dus: openbare ter inzagelegging voor iedereen via de bouwregistratieverordening); aldus wordt waarborg tegen sluikbouw ingebouwd door controle van alerte bouwondernemingen en de Economische Contrôle Dienst; een echte waterdichte garantie tegen sluikbouw ontstaat echter zo ook nog niet.
- c) bij „echte bouwvergunningen” moet uitvoering van de veel hardere motie – De Beer plaatsvinden. Het koppelen van de voorwaarde aan de bouwvergunning „dat het werk wordt uitgevoerd door een daartoe bevoegd bedrijf, en dat de vergunning wordt opgeschort zolang niet aan die voorwaarde wordt voldaan (behoudens in gevallen van echte zelfbouw)”, biedt de garantie tegen sluikbouw namelijk wél. Met dit doel voor ogen werd een motie ingediend.

(Voor nadere informatie: mr. A.J. te Veldhuis, tel. 070-614911, tst. 2288.)

De toekomst van de telecommunicatie (regeringsstandpunt rapport commissie Swarttouw)

Woordvoerder Pol de Beer begon met op te merken dat de wijze, waarop in de komende jaren in Nederland de telecommunicatie zal worden geregeld, van essentieel belang is. De telematica (informatie via de telecommunicatie) gaat een steeds grotere rol spelen voor het bedrijfsleven en ook in het dagelijks leven van ons allen. Hij betreurde het, dat de regering op twee belangrijke punten nog geen beslissing heeft genomen en verdere studies afwacht: namelijk naar de toekomstige status van de PTT en over de vraag, wat er nu verder met onze televisiekabelnetten zou moeten gebeuren.

De VVD is het eens met de beslissing, om de PTT mee te laten doen op de markt van geavanceerde randappa-

atuur. Daaronder worden verstaan: alle elektronische, meest digitale, apparaten die op het net worden aangesloten, variërend van de modernere soorten telefoontoestellen tot complete computers. Daardoor zal de PTT namelijk beter in staat zijn, ook haar taak als beheerder van de infrastructuur (alle soorten netverbindingen) beter te vervullen. Aan de ene kant eist dat een slagvaardig en marktgericht optreden van de PTT, aan de andere kant moet worden gewaakt tegen oneerlijke concurrentie door de PTT. Daarom diende de VVD een motie in, waarin werd gevraagd om de activiteiten, die de PTT in concurrentie met het bedrijfsleven verricht, in één of meer naamloze (dochter)vennootschappen onder te brengen. Fiscale bevoordeling van de PTT wordt hiermee eveneens voorkomen.

De PTT heeft thans een monopolie op de traditionele randapparatuur, zoals het oude, vertrouwde telefoontoestel en telex. De regering wil dit handhaven. De VVD is van mening dat de consument het toestel van zijn keuze vrij op de markt moet kunnen kopen, mits de kwaliteit is gewaarborgd. Bovendien is de grens tussen traditionele en geavanceerde randapparatuur niet altijd even duidelijk. Daarom diende de VVD een motie in, waarin werd gevraagd om na een overgangperiode van 4 jaar ook de traditionele telefoon- en telexapparatuur vrij te geven. Het eerste telefoontoestel zou dan nog door de PTT geleverd kunnen worden, gezien de werkgelegenheid die dit in Nederland oplevert. De Beer verwachtte, dat het opheffen van het PTT-monopolie ook een gunstige impuls zou vormen op de innovatie van nieuwere soorten van telefoontoestellen en huiscentrales, met veel meer praktische mogelijkheden voor de abonnee.

Het toekomstig gebruik van onze televisiekabelnetten kwam eveneens uitvoerig ter sprake. De regering had daar nog geen duidelijke visie op. Ook tijdens het debat kwam niet duidelijk uit de verf, hoeveel vrijheid de kabelexploatanten zullen krijgen om de plaatselijke netten voor méér zaken te benutten dan alleen maar het doorgeven van omroepprogramma's. Te denken valt aan bewaking, telebankieren, plaatselijke viditel, enz. De VVD diende daarom een derde motie in, waarin werd gevraagd om aan kabelexploatanten op dit terrein de vrije hand te geven. „De ontwikkelingen op dit terrein gaan razendsnel”, zei De Beer „en wij dreigen hiermee achter te raken op het buitenland als wij er niet voor zorgen dat op dit punt de nodige vrijheid wordt gegeven”.

Tenslotte erkende de VVD dat te zijner tijd sprake zal moeten zijn van één infrastructuur, waarvan het beheer in één hand moet zijn. Het ligt voor de hand, dat de PTT daarmee wordt belast. Dat zou echter de vrijheid van kabelexploatanten op lokaal niveau onverlet moeten laten. En ook de keuze van de consument voor de randapparatuur moet vrij zijn.

(Voor nadere informatie: L.M. de Beer, tel. 070-614911, tst. 2405.)

Grote stedenbeleid

De VVD-fractie nam met gemengde gevoelens deel aan het debat over de vervolgnota grote stedenbeleid, zo stelde woordvoerder Jan Kees Wiebenga. Aan de ene kant heeft het VVD-voorstel om te komen tot zogenaamde provincievrije steden tot een positieve discussie aanleiding gegeven. Maar anderzijds is de voortgang van de regering met het grote stedenbeleid gering.

Het is een slakkegang, ondanks de politieke druk, zo

zei hij. Allereerst is het nodig de organisatie van het grote stedenbeleid te verbeteren. Daarbij moet het niet een aparte nieuwe grote operatie worden, maar onderdeel blijven van het algemene decentralisatiebeleid. Daarbinnen kan het dan als trekker fungeren. Ter verbetering van de organisatie van het grote stedenbeleid deed de woordvoerder de volgende suggesties:

- de Minister van Binnenlandse Zaken moet de vakdepartementen tot een actievere opstelling manen (hoe staat het met de uitvoering van de VVD-motie tot versterking van zijn coördinatiebevoegdheden?);
- de provincies moeten bij het beleid betrokken worden;
- er moet een duidelijk beleidsplan komen met rapportage aan het parlement per departement en een wetgevings-schema.

Hoewel dit beleid zich hoofdzakelijk richt op de vier grootste steden stelde de woordvoerder, dat de middelgrote steden (boven 100.000 inwoners) hiervan geen nadeel mogen ondervinden. Integendeel, het zou wel eens zo kunnen zijn, dat er enkele middelgrote steden zijn, waar de problematiek verhoudingsgewijs (bijna) even groot is. Het is tekenend, dat voor het minderhedenbeleid en de stadsvernieuwing een selectie van probleemgemeenten is gemaakt op grond van inhoudelijke criteria en niet op grond van inwonertallen. De VVD signaleert dat deze discussie binnenkort niet meer ontgaan kan worden. Wat doet de regering hieraan?

Ten aanzien van de door de regering voorgestelde maatregelen in de verschillende beleidssectoren wees de woordvoerder allereerst op de zorgelijke financiële situatie van de grote steden. De regering stelt zich hierover niet duidelijk op. In de sociaal-economische sector vroeg hij zich af of er nu wel sprake is van een verbetering. Werkelijke bevoegdhedenoverdracht naar de grote steden kon hij nauwelijks ontwaren. Aan het onderwijs zijn in de regeringsnota slechts zeven (!) regels gewijd: dit is onaanvaardbaar. Hier moet de regering zich veel actiever gaan opstellen. Ten aanzien van het minderhedenbeleid werd aandacht gevraagd voor uitvoering van de VVD-motie, die de regering vraagt te komen tot een rijksbijdragesysteem voor de zogenaamde probleemcumulatiegebieden.

Extra aandacht vroeg de VVD-fractie voor de veiligheid in de grote steden. Juist door de onveiligheid trekken vele mensen daar weg en blijven probleemgroepen over. Het bestrijden van de criminaliteit is dus geen doel op zich, maar dient de leefbaarheid van de steden. Dit moet een speerpunt in het grote stedenbeleid worden, zei Jan Kees Wiebenga. Hij diende hierover een motie in.

Bestuursvorm

Een provincievrije stad in absolute zin (oftewel een provincieloze stad) is niet wenselijk, vindt de VVD-fractie. Wel moeten de provincies een aantal eigen taken overlaten aan de grote steden, en kan bij decentralisatie van rijkstaken naar de provincies een aantal taken naar de grote steden worden gedecentraliseerd (de provincie blijft dan voor de rest van haar territorium bevoegd). Zodoende wordt een zo veel mogelijk provincievrije stad gecreeërd, waardoor het doel van het Schuyt-rapport (vergroten van de bestuurskracht van de grote steden) wordt benaderd. De VVD-fractie stelde vast, dat zowel de provincies als de regering hieraan willen meewerken.

Naast het versterken van de bestuurskracht van de grote steden is er de regionale problematiek. De figuur van stadsgewest, stadsprovincie en dergelijke zijn niet politiek haalbaar gebleken. Ook voor de grootstedelijke agglomeratie blijft op de korte termijn over toepassing van de nieuwe

Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De VVD-woordvoerder stelde, dat zijns inziens de „provincievrije“ (extra) taken van de grote steden desgewenst in de koepelregeling zouden moeten kunnen worden ingebracht.

Voor de langere termijn moet dan een verdergaande oplossing niet uitgesloten zijn (bijvoorbeeld in de vorm van een apart statuut), als de noodzaak daartoe blijkt. De VVD-fractie stelt al met al dus een groeimodel voor.

(Voor nadere informatie: mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

Eerste Kamer Beleidsdebat Sociale Zaken

In het beleidsdebat over Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de VVD-fractie er voor gepleit om het verschijnsel werkloosheid meer kwalitatief en minder getalsmatig te benaderen. Wie arbeid ervaart als een deel van zijn levensvervulling, moet in staat worden gesteld om te arbeiden, betaald of onbetaald, eventueel met behoud van uitkering.

VVD-woordvoerder H.F. Heijmans wees op de ontwikkeling inzake het werken met behoud van uitkering in de marktsector. Een aanzet hiertoe wordt volgens hem al gegeven in de nota over het werkgelegenheidsbeleid. Tot nu toe waren de gevaren van verdringing van reguliere werknemers en concurrentie grote hindernissen voor deze ontwikkeling. Maar volgens een recent onderzoek zou er van verdringing geen sprake zijn en de directeur-generaal arbeidsvoorzieningen, mr. Kruse, heeft gezegd, dat concurrentievervalsing moet worden geaccepteerd.

De heer Heijmans vroeg welke grenzen de minister wil trekken in de aangekondigde wet op het verrichten van onbetaalde arbeid met behoud van uitkering (WOAU).

Voorts pleitte de VVD voor enige stroomlijning in de vele projecten ter bestrijding van de werkloosheid en met name in de zo sterk uiteenlopende voorwaarden. Zo geldt nu eens de eis, dat men om voor een project in aanmerking te komen minstens één jaar werkloos moet zijn, terwijl dan weer een periode van drie maanden wordt gehanteerd.

Kan er niet wat meer aan de directeur van het G.A.B. worden overgelaten?

Inzake de sociale zekerheid werd gepleit voor een toekomstig stelsel, waarin de overheid de verantwoordelijkheid heeft voor basisuitkeringen. Uitkeringen, die daar bovenop komen kunnen worden geprivatiseerd.

Op deze wijze kan er een ont koppeling plaatsvinden tussen economisch en financieel overheidsbeleid enerzijds en de sociale zekerheid anderzijds, die dan als een subsysteem kan functioneren met grotere verantwoordelijkheid voor de sociale partners.

Het beginsel van de inkomensafhankelijkheid noemde de heer Heijmans een „paardebloem in de sociale wet, op het eerste gezicht fraai, maar in wezen onverteerbaar en zich snel uitzaaiend“.

Inkomensafhankelijkheid voor de verdienende partners beneden de 65 jaar in de AOW wijst de VVD-Eerste Kamerfractie af. Overigens kan het beleid van dit departement in zijn algemeenheid op steun van de VVD rekenen.

Voor wat betreft het emancipatie-onderdeel van het beleid merkte mevrouw Loes Vonhoff-Luijendijk op, dat dit misschien meer nadruk zou moeten krijgen.

Met name de ontwikkelingen rond de kinderopvang worden niet gunstig gewaardeerd.

Voorts informeerde mevrouw Vonhoff naar resultaten van het overleg met het departement van WVC over verbetering van deskundigheid in verband met de onderkenning van seksueel geweld. Zij vroeg of er al activiteiten werden ontplooid ter verhoging van die deskundigheid.

Zij bracht naar voren, dat in zijn algemeenheid het emancipatie-aspect van het beleid meer aandacht verdient.

(Voor nadere informatie: H.F. Heijmans, tel. 074-915988 en mevr. L. Vonhoff-Luijendijk, tel. 050-133000).

U neemt toch ook een abonnement op de VVD-Expresse!

- **Wilt u wekelijks actuele informatie ontvangen over de standpunten van de VVD Tweede- en Eerste-Kamerfractie?**
- **Wilt u de nieuwe rapporten van de prof. mr. B.M. Teldersstichting gratis aanvragen?**
- **Heeft u behoefte aan meer achtergrondinformatie?**

Dan kunt u nu een abonnement nemen op deze VVD-Expresse. Voor f 50,- per jaar kunt u zich abonneren door onderstaande bon in te vullen en op te sturen in een enveloppe zonder postzegel naar:

VVD-Expresse
Antwoordnummer 1877
2500 WB 's-Gravenhage

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

geeft zich op als abonnee van de VVD-Expresse.

Nog geen geld overmaken wij zenden u een acceptgirokaart.